

Seksityöläiset hahmot elokuvamaailmassa

Miten fiktioelokuva esittää seksialalla työskentelevät
hahmot

Lydia Eronen

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2021

Media-alan tutkinto-ohjelma
Käsikirjoittaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Käsikirjoittaminen

ERONEN LYDIA

Seksityölläiset hahmot elokuvissa
Miten fiktioelokuva esittää seksialalla työskentelevät hahmot

Opinnäytetyö 41 sivua, joista liitteitä 5 sivua
Joulukuu 2021

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli tarkastella elokuvien erilaisia tapoja kuvata seksialalla työskenteleviä fiktiivisiä hahmoja. Tarkoituksena oli myös pohtia, antaako elokuva realistisen käsityksen seksityölläisistä, ja mitä haittaa vääränlaisista luoduista mielikuvista voi olla. Aihetta lähestytään tutkimalla sekä suomalaisia että muita länsimaalaisia esimerkkielokuvia 1940–2010-luvuilta.

Suomalaisten esimerkkielokuvien analysoimisen lisäksi opinnäytetyöstä löytyy havainnollistava taulukko. Liitteenä olevassa taulukossa on merkinnät siitä, mikä on ollut motiivina ammatinvalinnalle, miten monta seksikohtausta elokuvassa on, miten moni niistä on maksullisia, kohdellaanko seksityöntekijöitä elokuvassa huonosti, ja onko elokuvassa esitetty rikollisuutta, tai alkoholin tai muiden päihteiden käyttöä.

Opinnäytetyössä tuli ilmi, että seksityölläisten hahmojen representaatio on samaa kaavaa toistavaa ja suppeaa, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Erityisesti vanhoissa suomalaisissa elokuvissa kristinuskon mukainen moralioppi oli vahvasti esillä. Opinnäytetyötä kirjoittaessa tuli selville, että haitallisia stereotyyppioita esitettiin melko paljon.

Lopputulema opinnäytetyöstä on, että seksialalla työskentelevät hahmot näytettiin vanhemmissa elokuvissa paljon moraalittomimpina ja huonompina ihmisinä kuin muut hahmot. Uudemmat elokuvat eivät välttämättä tuominneet seksityötä tekeviä hahmoja, vaikka melkein jokaisessa elokuvassa hahmot saivat osakseen huonoa kohtelua. Joissain tapauksissa elokuvan sanoma oli se, etteivät he ansainneet huonoa kohtelua.

Asiasanat: elokuva, seksityö, representaatio, elokuva-analyysi

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts
Scriptwriting

ERONEN LYDIA

Sex Worker Characters in Films
How Sex Workers are Presented in Fictional Films

Bachelor's thesis 41 pages, appendices 5 pages
December 2021

The objective of this Bachelors thesis was to study the different ways in which sex worker characters are depicted in fictional films. The purpose was to also discuss whether these films paint a realistic picture of sex workers, and how it can be harmful to give us ill-informed ideas about them. The subject is approached by watching films from Finland and from other Western countries from 1940s to 2010s.

In addition to analyzing the Finnish film examples, an illustrative table is provided as an attachment. The table includes notes about the character's motive for their career, how many sex scenes there are in the film, how many of them are of paid sex, are the sex workers treated well, and if the movie includes crimes, alcohol or any other drugs.

The thesis revealed that the representation of sex worker characters is narrow and repeats the same pattern. Especially in the old Finnish films the Christian moral system is clearly present. There were many problematic stereotypes shown in the films.

The outcome of this thesis is that the sex worker characters were depicted as more immoral and overall worse people than others. In more recent films however, the sex workers were not judged as much, although in almost all of the films sex workers were treated badly. In some cases, the message of the film was that sex workers don't deserve bad treatment.

Key words: film, sex work, representation, films analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KESKEISET KÄSITTEET JA TUTKIMUSMENETELMÄT	7
2.1	Seksityön määritelmä	7
2.2	Esimerkkielokuvien havainnoinnit ja haastattelut	8
3	SEKSITYÖLÄISELOKUVAN HISTORIA JA ELOKUVASENSUURI ...	10
4	SEKSITYÖLÄISTEN ESITTÄMINEN ESIMERKKIELOKUVISSA	14
4.1	Havainnoitujen elokuvien valikoituminen	14
4.2	Suomalaiset esimerkkielokuvat.....	19
4.2.1	Sellaisena kuin sinä minut halusit (1944)	19
4.2.2	Rakkauden risti (1946)	22
4.2.3	Raportti eli balladi laivatytöistä (1964)	23
4.2.4	Paperitähti (1989).....	26
4.2.5	Miehen työ (2007).....	28
4.2.6	Haarautuvan rakkauden talo (2009)	30
4.2.7	Sivutyö (2008).....	32
4.3	Seksityöläisten tarinat esimerkkielokuvissa yhteenvedona	33
5	POHDINTA	35
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	38
	Liite 1. Taulukko suomalaisista esimerkkielokuvista	38
	Liite 2. Haastattelukysymykset.....	42

1 JOHDANTO

Aloin tutkimaan seksialalla työskenteleviä elokuvahahmoja, koska kiinnostuin siitä, millä tavoin kyseisiä hahmoja kuvataan. Halusin tutkia sukupuolen esittämistä seksityöläisyyden kontekstissa, ja vahvistaako vai rikkooko elokuva olemassa olevia stereotyyppioita, ja haastaako se hallitsevia valtasuhteita. Opinnäytetyön liitteenä on laatimani taulukko, josta voi nähdä yhteenvetona elokuvien hahmojen eroavaisuudet ja samankaltaisuudet. Taulukosta käy ilmi seksityöläisen hahmon motiivin ammatinvalinnalle, miten paljon elokuvassa on seksikohtauksia, miten moni seksikohtauksista on maksullisia, sekä esiintykö elokuvassa rikollisuutta, alkoholia tai muita pähteitä.

Opinnäytetyöni perimmäinen tavoite on nostaa esille mahdollisia haitallisia olettamuksia seksialalla työskentelyyn liittyen. Tarkoituksena on löytää yhteneväisyyksiä, sekä eroavaisuuksia seksialalla työskentelevien hahmojen esittämisen välillä. Medialla ja elokuvalla on valta vaikuttaa meidän asenteisiimme ja mielipiteisiimme, joten haluan nyt pohtia, minkälaisen mielikuvan nämä elokuvat antavat seksialalla työskentelevistä ihmisistä. Tarkoituksena on myös löytää syitä hahmokuvauksen takana. Haastattelin opinnäytetyötäni varten kahta seksialalla työskentelevää suomalaista naista, jotta voisin laajentaa omaa tietämystäni alan todellisesta kuvasta. Haastattelemani henkilöt halusivat pysyä anonyymeina, joten viittaan heihin tekstissäni jatkossa merkinnällä haastateltava 1 ja haastateltava 2.

Käsittelen opinnäytetyössäni seksityöläisten hahmojen esittämistapaa, ja mahdollista ajanmukaista suhtautumista kyseiseen ammattiin. Opinnäytetyön aihepiirin ulkopuolelle jätän fiktiosarjat, dokumentaariset elokuvat ja ei-länsimaiset elokuvat. Syynä maantieteelliselle rajaukselle on oman tietämykseni rajallisuus kulttuurillisista eroavaisuuksista maanosien välillä.

Kasvattaakseni omaa käsikirjoittajan identiteettiäni, otin tarkastelun alle suomalaisia elokuva. Hyödynnän tässä opinnäytetyössäni myös media-alan opintoihini liittyvää seminaarityötä varten tutkimiani länsimaalaisia, 1980–1990-luvuille sijoittuneita elokuvia, ja niistä tekemiäni havaintoja. Suomalaisten

elokuvien pohjalta tehdyistä havainnoista laadin taulukon voidakseni vertailla tekemiäni havaintoja eri teosten välillä. Jokaisesta suomalaisesta elokuvasta on myös omat kappaleensa, joissa avaan teoksen juonen, ja enemmän tekemiäni havaintoja. Opinnäytetyöni sopii hyvin käsikirjoittamisesta ja elokuva-analyysistä kiinnostuneille.

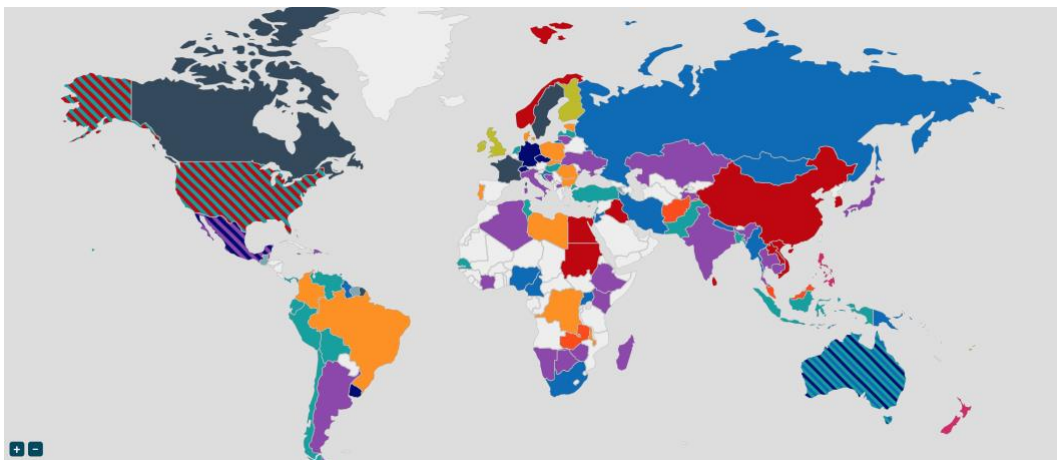
Seksialalla työskentelevä Georgie Wolf (2018) toteaa kirjoittamassaan artikkelissa *Why the word 'prostitute' has to go*, että prostituoitu terminä ei ole kovin suosittu seksityöläisten keskuudessa, sillä se vie henkilön ihmisyyttä pois. Rikoksen uhriksi joutuneista seksityöläisistä puhutaan usein prostituoituina, joka lisää sitä miellelyhtymää, ettei kyseessä ole ollut oikea henkilö (Wolf 2018.) Tämän takia käytän opinnäytetyössäni termejä *seksityöläinen* ja *seksityö*, *prostituoitu* ja *prostituutio* -sanavalintojen sijaan.

2 KESKEISET KÄSITTEET JA TUTKIMUSMENETELMÄT

2.1 Seksityön määritelmä

Seksityö on yksinkertaistettuna varallisuuden hankkimista harrastamalla seksiä maksavan asiakkaan kanssa. Ammattia harjoittavaa kutsutaan yleensä joko seksityöntekijäksi tai prostituoiduksi. Seksityöläisten työolosuhteiden vaihteluiden välillä on suuria eroja. Olosuhteissa suurin vaikuttaja on se, onko alalle siirtynyt omasta tahdostaan, vai onko alalle joutunut vasten omaa tahtoaan, esimerkiksi huijauksen myötä. Koska seksityö on monelle tietoinen valinta, on harhaanjohtavaa käyttää yleisesti kaikista seksityötä tekevistä henkilöistä termiä seksiorja.

Seksityötä voi harjoittaa omassa kodissaan, vuokrahuoneistossa, hotelleissa, bordelleissa, kaduilla, hierontasalongeissa, tai keskittää toimintansa puhelimen kautta välitettäviin palveluihin, eli työskennellä niin sanottuna puhelintyttönä. Suurimassa osassa maita seksin myyminen on laitonta. Useimmissa länsimaissa, kuten Suomessa järjestäytymätön seksikauppa on laillista. Sen sijaan paritus, eli toisen henkilön seksipalveluiden myyminen ja siitä rahallisesti hyötyminen, on laitonta. Oheisessa kuviossa on kuvattuna seksityötä koskevaa lainsäädäntöä maailmanlaajuisesti (kuvio 1).

KUVIO 1. Kartta seksinmyyntiä koskevasta laista. (Sexuality, Poverty and Law Programme)

Kuviossa vihreällä merkityillä alueilla ei ole laadittuja lakeja seksin myymisen suhteen. Punaisella alueella on laitonta myydä, ostaa tai millään tapaa organisoida seksipalveluita. Sinisellä alueella on laitonta myydä tai järjestää minkäänlaista seksinmyyntiä. Violetilla merkityillä alueella on laitonta tavoitella seksin myymistä julkisella paikalla tai harrastaa järjestäytyntä seksin myyntiä millään alueella. Tummanharmaalla alueella seksin myynti tai seksin myynnin järjestäminen on kiellettyä. Oranssilla alueella on laitonta järjestää seksipalveluita. Tummanoranssilla alueella seksityöhön liittyvät lait on piilotettu moraalittomuutta, irstailua tai muita vastaavia termiä koskevien lakien taakse. Turkoosilla alueella on laitonta myydä seksiä, paitsi jos kyseessä on lisensoidulta, korkeammalta auktoriteetilta saatu lupa. Tummansinisellä alueella on laillista myydä seksiä, lukuun ottamatta tiettyjä rakennuksia tai alueita. Keltaisella alueella maksullista seksiä on laitonta yrittää ostaa julkisella paikalla, ja järjestetyn seksinmyynnin harjoittaminen on kiellettyä kaikilla alueilla. Pinkillä merkityillä alueella on laitonta ostaa tai myydä seksiä, jos turvatoimet seksuaaliterveyden suhteen ei täyty.

2.2 Esimerkkielokuvien havainnoinnit ja haastateltavat

Valintakriteerini elokuvien suhteen oli monivaiheinen. Halusin analysoitavaksi elokuvan, jossa joko päähenkilö tai suuressa sivuroolissa oleva henkilö työskentelisi seksialalla. Tai vastaavasti toivoin pää- tai sivujuonen punoutuvan seksityön teeman ympärille. Toinen kriteerini oli länsimaalaisuus, jotta opinnäytetyöni aihe pysyisi tarpeeksi tiiviinä. Kolmanneksi ja yllättäen vaikeimmaksi kriteeriksi nousi elokuvien saatavuus. Joitakin elokuvia oli helpompi löytää kuin toisia, ja kokonaan minulta jäi löytämättä suomalainen seksityöntekijästä kertova elokuva nimeltä Silkki Saara. Suomalaisten elokuvien valikoitumisessa eniten vaikutti saatavuus.

Haastateltavien henkilöiden valikoituminen tuli itsestään, kun laittamaani kyselyyn sain vastaukseksi kuulla kahden henkilön olevan kiinnostuneita. Halusin myös alalla pitkään työskennelleitä henkilöitä, joilla on paljon kokemusta, ja joilla on ylipäätensä halua kertoa työstään ja ajatuksistaan alaan liittyen. Tämä toteutui molempien haastateltavien kohdalla. Haastattelut hoidin Zoomin välityksellä

keväällä 2021. Käytin haastattelun muotona teemahaastattelua. Kysymykset olivat valmiiksi kirjoitettuina, mutta esitin ne keskusteluun sopivalla tavalla, ja annoin haastateltavien kertoa omin sanoin kokemuksistaan. Kysymysten teemat pyörivät seksityön ympärillä. Haastattelukysymykset löytyvät liitteenä tämän opinnäytetyön lopusta.

3 SEKSITYÖLÄISELOKUVAN HISTORIA JA ELOKUVASENSUURI

Aiheen ympärille on tehty maailmalla lukuisia elokuvia. Elokuvien eroja siitä, millaisessa valossa seksityöntekijät näytetään, on paljon. Näkökulmaan ja elokuvan sanomaan vaikuttaa missä elokuva on kuvattu, minä vuonna elokuva on kuvattu, miten elokuvasensuuri on siihen aikaan vaikuttanut, ja millaiset asenteet ja arvot käsikirjoittajalla ja/tai elokuvan ohjaajalla on.

Erotiikka- ja seksialalla työskentelevät hahmot menevät helposti stereotyyppisiin muotteihin, joita elokuvat ja media toistavat. Tämä on haitallista seksityöläisille, sillä heidän ammattiinsa yhdistetään elokuvien luomien stereotyyppien vuoksi väkivalta, huumeet ja rikollisuus. Tämä voi lisätä stigmaa ja häpeää omaa ammattiaan kohtaan, vaikka työpäivät olisivat kaukana elokuvien luomasta kuvasta.

Seksialalla työskenteleville hahmoille tarjolla olevat hahmokuvaukset ovat usein miespäähenkilön rakastajattaren rooli, stripteasetanssija yksinhuoltajaäiti, tai huumeriippuvainen kadunkulkija. Opinnäytetyötäni varten valitsin tarkasteltavaksi elokuvia, joissa seksityötä harjoittava henkilö ovat joko pääroolissa, tai isossa roolissa elokuvaa. Vaihtelua löytyy myös siinä, käsitteleekö elokuva seksityötä, vai yksittäisen henkilön kasvutarinaa.

Tutkiessa seksityöläisten hahmojen yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia, on tärkeää ottaa jo edellä mainittujen aspektien lisäksi huomioon elokuvia koskevat säädökset historian myötä. Vaikka tarinan seksityöläisestä voi kertoa ilman yhtään seksikohtausta, voi suutelukohtauksen rajaaminen osoittautua jo vaikeammaksi tehtäväksi.

Niin pitkään kuin on ollut elokuvia, niin melkein yhtä pitkään on ollut kiinnostusta kuvata alastomia ihmisvartaloita. Elokuvan alkua ajoilta asti on myös ymmärretty sen valta vaikuttaa ihmisten mieliin. Elokuva voidaan helposti valjastaa propagandan välineiksi, jolla voidaan vaikuttaa ihmisten asenteisiin, mieliin ja moraalisiin käsityksiin. Vaikutusvallan mukana tulee myös mahdollisuus sensuuriin.

Suomen ensimmäinen fiktiivinen elokuva, Salaviinan polttajat valmistui vuonna 1907, Sedergren kertoo kirjassaan *Filmi poikki* (1999). Ensimmäinen pidempi draamaelokuva *Sylvi taas* sai ensi-iltansa vuonna 1913. Ensimmäinen kokonaan Suomessa sensuroitu elokuva oli vuoden 1939 tehty *Isoviha*-niminen elokuva. (Sedergren 1999.) Alle neljänkymmenen vuoden päästä ensimmäisen elokuvan valmistumisesta, iski sensuuri.

Isoviha-elokuva sensuroitiin sen sisältämän Neuvostoliittolaisia halventavan materiaalin takia. Suomen elokuvansensuuri onkin alun pitäen toiminut ulkopoliittisista syistä. *Isoviha*-elokuvasta sensuroitiin ensin pois yksittäisiä vuorosanoja ja kohtauksia, kunnes se kiellettiin kokonaan. Poliittisen tilanteen muututtua, samaisena vuonna 1939, talvisodan alettua, elokuvan sensurointi kumottiin. Julkaistusta versiosta oli yhä leikattu kohtauksia pois, ja siitä oli samalla tehty lapsille sopivampi elokuva. Poliittisen tilanteen muutos rauhanajasta sotatilanteeseen riitti perusteluiksi sensuurin kumoamiseen. (Sedergren 1999.)

Syy, miksi otin *Isoviha*-elokuvan esimerkkikohteeksi, on se, että siinä tiivistyy hyvin sensuurin olemus. On joukko ihmisiä, jotka saavat määrätä onko jokin asia hyväksyttävää. Mitään objektiivista ja yksiselitteistä käsitystä oikealla tai väärällä ei ole olemassa ja että sensuurimääräykset ovat kumottavissa asenteiden ja mielipiteiden muutosten myötä. Ei ole olemassa yhdenmukaista, yksityishenkilöiden mielipiteistä riippumatonta lausuntoa moraalista, vaan se on ajan mukana muuttuva käsite.

Suomessa elokuvansensuurista aikojen saatossa ovat vastanneet muun muassa Poliisi (1911), kansallinen sensuuri-instituutio Valtion filmilautakunta (1919), VTF eli Valtion filmitarkastamo (1921) ja Suomen elokuvatarkastamo (1946). (Nenonen 1999; Sedergren 1999, 2006; Paloheimo 2003.). Vuodesta 2011 eteenpäin Suomessa on otettu käyttöön kuvaohjelmalaki. (Kuvaohjelmalaki 710/2011; KAVI).

Kulttuurisotaa käytiin 1930-luvulla. Elokuvien lisäksi muun muassa lehdistö sai osakseen sensurointia. Tuon ajan sensuuri oli kuitenkin keskittynyt noina aikoina

suurimmilta osin Amerikasta tulevien elokuvien sensuroimiseen, jotka sisälsivät kuvauksia rikoksista, väkivallasta tai seksuaalisuudesta. Tiukempia elokuvasensuurin kriteerejä määrättiin Suomeen, ja niitä varten otettiin mallia pohjoismaista ja Yhdysvalloista. (Nenonen 1999; Sedergren 1999, 2006; Paloheimo 2003.)

Haysin ohjeisto (1930) oli käytössä Yhdysvalloissa aikavälillä 1930-1950. Vaikka keksityn oppinäytetyössän enemmän suomalaisiin elokuviin, ei Yhdysvaltojen vaikutusta suurena elokuvatuotantomaana voi vähätellä. Sen vuoksi on syytä käydä läpi niitä Haysin ohjeistuksen asetuksia, jotka ovat voineet vaikeuttaa seksityöläisten tarinoita kertovien elokuvien tekemistä. Mukana on niitä teemoja, jotka ovat arkielämässä huomannut yhdistettävän seksityöhön.

Haysin ohjeiston (1930) kiellettyjen asioiden esittämisen listalta löytyvät muun muassa alastomuus, myös siluetin kautta esitettynä, huumekauppa, viittaus sukupuoliseen perversioon, valkoisten ja mustien väliset sukupuolisuhteet, sukupuolihygienia tai sukupuolitaudit. Erityistä tarkkaavaisuutta ja hyvän maun seuraamista kehoitettiin myös silloin, kun käsiteltiin seuraavia aiheita: naisten myyminen, tai naisen itsensä myyminen, raiskaus tai sen yrittäminen, niin kutsutut hääyökohtaukset, mies ja nainen samassa sängyssä, tyttöjen viettely, avioliiton instituutiona (ei saanut tulla kyseenalaistetuksi), huumeiden käyttö ja liiallinen himokas suutelu, etenkin rikollisen kanssa. (Haysin ohjeisto 1930.) Välihuomautuksena voisi sanoa, että 1930-luvulla vallinnut käsitys himokkaasta suudelmasta voi poiketa hyvin paljon nykyaikaisesta käsityksestä.

Haysin ohjeistoon (1930) kuului myös seuraavat kohdat: ”Yhtäkään sellaista elokuvaa ei tuoteta, joka alentaa katsojan moraalitasoa”, ”Lakia ei rikota, eikä sen rikkomista esitetä myönteisessä valossa”. Seksiin liittyviä ohjeistuksiin kuului avioliiton ja kodin pyhyden varjeleminen. Alempitasoisia seksisuhteita ei tule esittää hyväksytyinä tai yleisinä. Aviorikoksia tai luvatonta seksiä ei saa näyttää yksityiskohtaisesti, tai oikeutetusta näkökulmasta. Intohimokohtauksia saa olla vain, jos ne ovat juonen kannalta välttämättömiä. Kaikki intohimoinen toiminta vihjailevia asentoja myöten oli muutoin kielletty. Komediallisessa kontekstissa ei saanut näyttää mitään viettelyyn tai raiskaukseen viittaavaa materiaalia. Kyseistä materiaalia ei tullut näyttää ollenkaan, ja jos ne olivat juonen kannalta

välttämättömiä, niiden suuntaan sai enintään vihjata. Rivous oli kiellettyä vuorosanojen muodossa esiintymisen lisäksi myös eleiden, viittausten, laulujen, vitsien ja vihjailujenkin kohdalla. Myös seksuaaliseen intohimoon viittaavat tanssit olivat kiellettyjä. (Haysin ohjeisto 1930.) Kyseinen ohjeisto korvattiin vuonna 1968 nykyisellä elokuvien luokittelujärjestelmällä.

Tiellä sananvapauteen -sivustolla kerrotaan vuosina 1941-1944 Suomessa elokuvansensuurista vastanneen saksalaistunut Kansainvälinen filmikamari eli IFK. Tämä instituutio pyrki edistämään niin kutsuttuja Uuden Euroopan elokuvia. Suomen elokuvansensuurin periaatteet ja säännökset muovautuivat paljon sen hetkisen poliittisten tilanteiden mukaan. Suomen filmiliitto lopetti toimintansa Pariisin rauhansopimuksen jälkeen vuonna 1947. Aiemmin sensuroituja amerikkalaisia elokuvia sai nyt tuoda Suomeen esitettäväksi. Myös Neuvostoliittolaiset aktivoituivat elokuva-alalla Suomessa. Filmien tuonnin osalta sensurointi liittyi enää väkivaltaan ja kauhuun. Sen sijaan alkoholin ja seksuaalisuuden suhteen hellitettiin vähäsen. (Nenonen 1999; Sedergren 1999, 2006; Paloheimo 2003.)

Vuonna 1935 määrätty tarkka elokuvansensuurin säännös hylättiin vuonna 1946, ja elokuvatarkastamosta tuli valtion tukema instituutio. Kylmän sodan myötä tuli taas paljon sensuurileikkauksia, ja Suomi sai osakseen valituksia Neuvostoliitolta. Tiukka sensuurilaki jatkui aina vuoteen 1964 asti, kunnes sensuuri-instituutio alkoi liberalisoitua. Alastomuus ja seksi alkoivat saada jalansijaa valkokankaalla enemmän, kunhan se yhä oli esitettynä yleisen hyvän maun rajoissa. (Nenonen 1999; Sedergren 1999, 2006; Paloheimo 2003.)

Lopullisen poistumisen elokuvansensuuri teki vuonna 2001. Nykyisin elokuvia voidaan kieltää vain niissä tapauksissa, joissa ne ovat suoraan lainvastaisia. Nykypäivän Suomessa on käytössä kuvaohjelmanlaki, joka lajittelee tarvittaessa elokuvien ikärajoiksi 7, 12, 16 tai 18. Ikärajat ovat määrätty lasten suojelemiseksi. (Kuvaohjelmanlaki 710/2011; KAVI)

4 SEKSITYÖLÄISTEN ESITTÄMINEN ESIMERKKIELOKUVISSA

4.1 Havainnoitujen elokuvien valikoituminen

Katsoin opinnäytetyötäni varten 10 länsimaista elokuvaesimerkkiä 1960–2010 – luvuilta. Niissä kolmesta käsiteltiin seksityöntekemistä ihmiskaupan kautta. Yhtä teosta, *Tangerinea* (2015, Sean Baker) lukuun ottamatta jokaisessa teoksessa päähenkilönä oli cis-nainen. Aloitan elokuvien analysoinnin yhtenäisyyksien tarkastelulla. Ensinnäkin suurimmassa osasta elokuvista seksityö oli valittu rahapulan takia, ja siksi ettei muuta työtä ollut löytynyt. Luultavasti tunnetuin elokuvista, *Pretty Woman* (1990, Garry Marshall) toteutti tätä juonikuviota. Elokuvan aikana Vivian (Julia Roberts) kertoo harmissaan Edward Lewisille (Richard Gere), ettei haluaisi oikeasti myydä seksiä. *Tangerine* teoksessa hahmot elävät köyhällä alueella, mutta eivät suoraan sano haluavatko tehdä seksityötä ammatikseen. Rivien välistä on luettavissa, että motiivina on köyhyys ja muutoin huono työtilanne. Sama toistuu *Paprikassa* (1991, Tinto Brass), jossa päähenkilö Paprika menee elokuvan alussa töihin bordelliin, aikeissaan olla siellä kaksi viikkoa, kunnes on saanut rahat kasaan sulhasensa yritystoiminnan aloittamista varten. Paprika kokee tarinan aikana suuren muutoksen, ja loppukohtauksessa juhlii työkavereidensa kanssa iloisena ja julistaa olevansa ylpeä ammatistaan (kuva 1).

KUVA 1: Paprika Tinto Brassin elokuvan loppukohtauksessa (Paprika, 1991)

Lukas Moodyssonin vuonna 2015 ohjaamassa Lilja 4-ever elokuvassa taas käsitellään sekä vapaaehtoista seksin myymistä, sekä seksiorjaksi joutumista. Liljan äidin lähdettyä Yhdysvaltoihin, Lilja alkaa myymään seksiä elättääkseen itseään. Hänet huijataan matkustamaan Ruotsiin töitä lupailen, jossa hän päätyykin seksityöntekijäksi vasten tahtoansa. Elokuvassa on mielestäni esitetty hienosti molemmat puolet seksityöstä. Teoksessa kerrotaan hienosti mikä on omasta tahdosta tehdyn seksityön, ja pakotetun seksityön ero. Ihmiskaupan uhrina Liljalla ei ole enää vapautta ja mahdollisuutta valita asiakkaitansa tai suunnitella oman työnsä aikatauluja. Niin ja mikä tärkeintä, hän ei saa palkkaa tekemästensä työstä.

Ihmiskaupasta kertoo myös David Pablosin ohjaama elokuva The Chosen Ones (2015). Teoksessa nuori miehen alku Ulysis (Oscar Torres) huijaa Sofian (Nancy Talamantes) ihmiskaupan keskelle, ja Sofia pakotetaan myymään seksipalveluita. Elokuva on todella raastava ja siinä kuvataan paljon naisten ahdinkoa, ja sitä miten uhreja vahditaan koko ajan. Ulysis kuitenkin katuu tekojaan Sofialle, ja Ulysisen isä lupaa vapauttaa Sofian, mutta tämän vuoksi Ulysisen pitää tuoda hänelle toinen nuori nainen tilalle työskentelemään. Kaikista katsomistani kahdestatoista elokuvasta, Subabeh Morteza'in ohjaama Joy (2015) on raadollisin kuvaus seksikaupan luonteesta. Elokuvassa käsitellään hienosti kahden nuoren nigerilaisen naisen matkaa Euroopassa asumisesta.

Joy (Joy Anwulika Alphonsus) on ihmiskaupan uhri, joka tekee töitä ”emännälleen” maksaakseen velkansa, ja päästäkseen ”elämään vapaasti Euroopassa”. Joy on maassa kuitenkin ilman viisumia tai virallista oleskelulupaa. Samaan työpaikkaan tulee nuori Precious (Mariam Sanusi), joka on aluksi todella vastahakoinen tekemään työtä. Joy puntaroi mahdollisuuksia pelastaa itsensä ja Precious, mutta päättää lopulta jatkaa valitsemallaan tiellä, ja maksaa emännälle velkansa. Pian vapautumisen jälkeen Joy jää poliisille kiinni, ja hänet palautetaan takaisin hänen kotimaahansa. 60 000 euron maksettu velka menettää täysin merkityksensä, kun Joy joka tapauksessa joutuu palaamaan takaisin lähtöruutuun. Orjakaupan toivottomuuden kuvaaminen on onnistunut teoksessa hyvin.

Seuraavaksi kiinnostava ja tutkittavan arvoinen aspekti on se, miten elokuvissa kohdellaan seksityöläisiä hahmoja. Olin aloittamassa käsittelemään ensin positiivisia tapauksia, kunnes huomasin kyseessä olevan inhimillistä kohtelua, jota ei ole tarpeen nostaa jalustalle, koska sen pitäisi olla vähittäisvaatimus. Jos siis valitaankin sanat siten, että käyn läpi esimerkkikohtauksia, jossa seksityöntekijää kohdellaan kuin, mikä hän onkin, eli kuin ihmistä.

Michael Radfordin ohjaama *Dancing at the Blue Iguana* (2000) elokuva seuraa Angelin (Daryl Hannah) ja kahden hänen työkaverinsa elämää ja työskentelyä stripteasebaarissa. Elokuva käsittelee enemmänkin stripteasetanssijana esiintymisestä, jotka lähtökohtaisesti ovat eri ammattikuntaa, kuin seksityöntekijät. Elokuvassa on kuitenkin vihjailua siihen suuntaan, että baarin naistryöntekijät myyvät myös seksipalveluita, joten päätin ottaa elokuvan tarkastelun alle. Elokuva antaa sikäli monimuotoisen ja laajan kuvan erotiikka-alalla työskentelevistä ihmisistä, sillä yhteensä kolmen eri naisen elämää seurataan tarkemmin. Jokainen heistä on erilainen yksilönsä, jolla on erilaiset tavoitteet ja motiivit elämässä. Ainoa yhdistävä tekijä on yhteinen työpaikka.

Raikkaan puolen elokuvaan tuo se, ettei kukaan tuomitse naisia heidän työpaikkansa johdosta. Jasmine (Sandra Oh) on häpeissään kertoessaan uudelle tuttavuudellensa työpaikastansa, mutta huomaa pian, ettei häntä tuomitakaan työpaikkansa takia. Naishahmot saavat siis inhimillistä kohtelua ammatinvalinnastaan huolimatta.

Jos suljetaan pois huono kohtelu ammatinvalinnan vuoksi -kohdasta ne elokuvat, jotka kertovat seksiorjuudesta, sillä kyseessä ei ole silloin ammatinvalinta. Jokaisessa ihmiskauppaa käsittelevässä elokuvassa kohtelu oli erittäin huonoa ja väkivaltaista. Paprika-elokuvassa Paprika on valinnut ammatin itse, vaikka alun perin hän bordelliin meneekin töihin auttaakseen kumppaniansa, mutta nopeasti hänen motiivinsa työn jatkamiselle on itsenäisyys ja raha. Lizzie Bordenin ohjaama *Working Girls* (1986) tarjosi todentuntuisimman ja realistisimman kuvan seksityöläisen elämästä. Kuvaustyyli on arkinen ja hahmot uskottavia. Mitään spehtaakkelimaista elokuvassa ei tapahdu, ja juuri se tekee siitä niin uskottavan ja tavallista elämää kuvaavan teoksen. Elokuvassa oli monta eri henkilöhahmoa, jotka työskentelevät seksialalla, joten se jo itsessään antaa mielenkiintoisemman asetelman ja laajemman kuvan seksityöläisistä hahmoista, kuin elokuvat, joissa seksialalla työskentelevä hahmo on yksinään edustamassa koko ammattikuntaa. Toki Tinto Brassin ohjaamassa Paprika-elokuvassa näemmä myös muita bordellin työntekijöitä, mutta heistä ei anneta mitään muuta tietoa kuin ulkonäkö ja työnimi.

Yksi uskottavuutta lisäävä aspekti on myös bordelliin saapuvat ”läähtyspuhelut”, joiden uskoisi olevan arkipäivää kyseisessä työssä. Työpaikalle soittaa myös henkilö, joka utelee työntekijöiden ulkonäköä ja strategisia mittoja, ilman pienintäkään aikomusta tulla maksavaksi asiakkaaksi paikanpäälle. Myös uusien työntekijöiden ahdinko ja epävarmuus on mielestäni myös hyvin kuvattua kohtauksessa, jossa Mary kyselee Mollylta, miten hänen oikein pitäisi toimia, ja ettei hän ole oikein varma haluaako tehdä tätä työtä. Mary lopettaakin heti ensimmäisen vuoronsa jälkeen.

Paprika-elokuvassa seksuaalista ahdistelua tulee muun muassa kahden työkaverin puolelta, mutta se oudosti kääntyy Tinto Brassin ohjauksessa hieman humoristiseksi seksikohtaukseksi kahden naisen välillä. Tällaiset kohtaukset ihmetyttivät minua, sillä niissä oli selkeää seksuaalista hyväksikäyttöä ja ei suostumuksellista seksiä, mutta se kuitenkin aina jollain oudolla tapaa päättyi naureskeluksi ja äänekkään seksin harrastamiseksi, jossa kaikilla oli kuitenkin lopulta ”ihan kivaa”. En tiedä millä muulla tavoin näitä outoja seksikohtauksia voisi kuvata, kuin että siinä ei ihan mielestäni osattu kuvata mitä seksuaalinen

hyväksikäyttö oikeasti on. Tinto Brassin elokuvassa on myös paljon tarpeetonta naisen kehon seksuaalista objektivointia.

Ennen elokuvien katsomista mietin, millaisin keinoin ohjaajat ovat keksineet esittää niin kutsuttuja makuuhuonekohtauksia. Tinto Brassin ohjaamassa Paprikassa tarinaa vietiin todella usein eteenpäin seksikohtauksien avulla. Kohtauksia oli niin paljon, että se sai minut pohtimaan, missä menee eroottisen elokuvan ja pornografian raja. On olemassa erikseen pehmeää, ja kovaa pornografiaa. Määritelmän mukaan kovassa pornografiassa tapahtuva yhdyntä näytetään selkeästi lähikuvissa ja pehmeässä sukuelimet piilotetaan tai jätetään näyttämättä (Paloheimo, 2003). Mutta koska en ainakaan usko Paprikassa olleen oikeita yhdyntäkohtauksia, uskon sen menevän vain eroottisen draamaelokuvan muottiin.

Opinnäytetyötäni varten katsoin suomalaisia esimerkkielokuvia, jotka pyörivät joko kokonaan, tai sitten sivujuonen osalta seksityön teeman ympärillä, tai niissä on seksityötä tekeviä hahmoja. Elokuvaotanta sijoittuu 1940-luvun Suomesta, 2000-luvun ajan Suomeen asti. Mukana tarkastelun alaisena on myös Tampereen ammattikorkeakoulussa tehty lopputyölyhytelokuva. Seuraavissa kappaleissa käyn läpi katsomani suomalaiset esimerkkielokuvien juonet, ja niistä syntyneen pohdinnan. Suomessa seksityöläisistä kertovia fiktioelokuvia oli melko vähän.

Valitsin opinnäytetyötäni varten elokuvia mahdollisimman laajasti eri vuosikymmeniltä ja eri tekijöiltä. Poikkeuksena Teuvo Tuliolta valitsin kaksi eri elokuvaa, sillä halusin nähdä, onko hänen molemmissa seksityötä käsittelevissä elokuvissa sama sanoma. Vaatimuksena teoksen tuli olla fiktiivinenokuva, mielellään kokoillan elokuvan mittoihin yltävä. Kuten jo aiemmin tekstissäni mainitsin, suomalaisia esimerkkielokuvia ei ollut kauhean laajasti tarjolla. Jouduin karsimaan vaihtoehtoja pois myös fyysisen kopion puutteen vuoksi. Joitakin vanhoja elokuvia oli yksinkertaisesti mahdoton löytää mistään.

Valitsin mukaan arvioitavaksi myös Sakari Kuosmasen *Miehen työ* -elokuvan, ettei tekemäni havainnot jäisi vain naishahmojen varaan. Uusin tarkastelemani teos on Tampereen ammattikorkeakoulussa toteutettu lopputyölyhytelokuva, ja

se onkin ainoa poikkeus esimerkkiteos pituutensa puolesta. Lyhytelokuva on nimeltään Sivutyö, ja sitä tarkastelen teoksen pituuden vuoksi sovelletusti.

4.2 Suomalaiset esimerkkielokuvat

Seuraavaksi käyn läpi valikoituneet esimerkkielokuvat esittelemällä juonen, ja pohtimalla sitä, miten seksityötä käsiteltiin elokuvassa. Vaihtelevuutta sen suhteen, miten isossa roolissa seksityö elokuvassa oli, on paljon. Osana opinnäytetyötäni laadin myös selventävän taulukon, josta voi katsoa elokuvia yhdistäviä ja erottavia tekijöitä. Taulukko löytyy opinnäytetyön lopusta liitteistä. Lueteltuna käsittelyjärjestyksessä elokuvat ovat Teuvo Tulion *Sellaisena kuin sinä minut halusit* (1944), samaisen ohjaajan teos *Rakkauden risti* (1946), Maunu Kurkvaaran *Raportti eli Balladi Laivatyttöistä* (1964), Mika Kaurismäen *Paperitähti* (1989), Aleksi Salmenperän *Miehen työ* (2003), toinen Mika Kaurismäen elokuva *Haarautuvan rakkauden talo* (2009), sekä Maria Kaurismäen lyhytelokuva *Sivutyö* (2008).

4.2.1 Sellaisena kuin sinä minut halusit (1944)

Sellaisena kuin sinä minut halusit, on Teuvo Tulion ohjaama draamaelokuva vuodelta 1944. Elokuvassa saaristossa asuva Maija Kantola (Maria Louise-Fok) tulee rakkaan kihlattunsa Aarnen (Ture Ara) petetyksi. Sydän särkyneenä Maija päättää lähteä kaupunkiin kokeilemaan uudenalaista elämää. Siellä hän työskentelee kotiapulaisena, ja rakastuu nuoreen mieslääkäriin. Maija tulee raskaaksi, mutta lääkärin äiti ei hyväksy heidän suhdettaan, ja tarjoaa Maijalle rahaa, jotta tämä hankkiutuisi lapsesta eroon. Maija kieltäytyy ja menettää työpaikkansa.

Maija tapaa vanhan miehen, jonka kotiapulaiseksi Maija päätyy. Maijan elättäjä joutuu kuitenkin vankilaan, ja Maija on taas heikossa asemassa pienen lapsensa kanssa. Monien huonojen sattumien johdattamana kuvaan astuu alkoholi ja Maija päätyy työskentelemään seksityöläisenä. Merimieskapakassa hän päivystää iltaisin itselleen asiakkaita.

Alla olevassa kuvaesimerkissä pystyy hyvin näkemään suuren eron Maijan kuvauksessa elokuvan alussa ja lopussa. Elokuvan alkukohtauksessa Maija kuvataan viattomasti kukkapellon keskellä odottamassa sulhastaan. Hänen olemuksensa on raikas ja iloinen. Elokuvan loppukohtauksessa Maija on satamassa etsimässä asiakkaita, hänet kuvataan paljon varjoisammassa näkökulmassa, ja hänen olemuksensa on synkkä ja karu (kuva 2).

KUVA 2. Maija elokuvan alku- ja loppukohtauksissa (Sellaisena kuin sinä minut halusit 1944)

Sellaisena kuin sinä minut halusit -elokuva on surullinen ja dramaattinen teos. Elokuvan protagonistina Maija päätyy myymään seksipalveluita huonon onnensa takia. Hän näkee sen ainoana vaihtoehtona elättää itsensä ja lapsensa, ja elokuvan loppupuolella itsensä. Elokuvassa toistuu se stereotyyppiä, että seksiala on henkilön viimeinen oljenkorsi elättää itseään, ja hän on ajautunut ammatin pariin joko pakosta, tai monen huonon sattuman kautta.

Elokuvan aikana Maija alkaa juomaan enemmän alkoholia, mitä enemmän hän etsii itselleen asiakkaita. Opinnäytetyöni haastateltava 2 (8.4.2021) sanoi osuvasti, että seksityöhön liitetään usein sellainen harhaluulo, että sitä tehdään vain päihtyneenä tai dissosioituneena koko aktin ajan. Dissosioinnilla tarkoitetaan puhekielessä yleensä tilaa, jossa henkilö ei ole tilanteessa läsnä. Liikaa stressiä tai jännitystä aiheuttavat tilanteet voivat laukaista tilan, jossa ihmisen mieli ikään kuin sulkee ympärillä tapahtuvia asioita pois. Päinvastoin työssä on nimenomaan tärkeää pystyä olemaan läsnä ja lukemaan asiakasta. Tähän ajatukseen varmasti vaikuttavat henkilön omakohtainen asennoituminen ammattiin. Sellaisena kuin

sinä minut halusit -elokuva esittää seksityön kuitenkin turmiollisena ja pahana asiana.

Kuten monessa muussakin katsomassani esimerkkielokuvassa, naisprotagonistin onnen tiellä on useimmiten miesantagonisti, ja tämä toteutuu tässäkin elokuvassa. Tarinan alussa kaikki on hyvin ja Maija on onnellinen tulevan sulhasensa Aarnen kanssa. Arne kuitenkin pettää Maijan luottamuksen, joka saa Maijan lähtemään kaupunkiin. Kaupungissa kotiapulaisena ollessaan eräs mies seksuaalisesti ahdistelee Maijaa, ja hän joutuu siitä ongelmiin. Myös eräs lääkäri painostaa Maijaa kanssaan sänkyyn, jonka johdosta Maija tulee raskaaksi. Elokuvan myöhemmässä vaiheessa samainen lääkäri ottaa lapsen itselleen, kun Maija kertoo, ettei pysty huolehtimaan tästä enää.

Elokuvassa on myös todella uskonnollinen, konservatiivinen eli sen ajan Suomelle tyypillinen oikeuskäsitys. Tämä näkyy muun muassa siinä, että Maijan äiti, (josta käytetään elokuvassa nimeä Muori) on huolissaan siitä, että Maija asuu vanhemman miehen kanssa, ilman että he ovat naimisissa. Elokuvan loppupuolella on myös kohtaus, jossa Maija seuraa kirkon penkkirivistön perällä lapsensa rippikoulukonfirmaatiota. Muu juhlaväki lähtee kirkosta, kun Maija jää tuijottamaan alttarilla olevaa suurta Jeesus-taulua. Maija alkaa itkemään ja kaatuu dramaattisen kirkkomusiikin soidessa kirkon käytävälle. Elokuva siis osoittaa varoittavana esimerkkinä, miten turmiollinen kohtalo sinulle on luvassa, jos seksin myynti on se millä itsesi elätät.

Elokuvaa katsoessa huomasin, ettei siinä missään kohtaa sanota suoraan, mitä työtä Maija tekee. Vaikka elokuvissa ei aina tarvitsekaan sanoa asioita suoraan, on elokuvassa selvästi vältelty tiettyjen asioiden esille tuomista. Yksi esimerkki selvästä sensuurista on kuitenkin kohtaus, jossa Maija ajautuu merimieskapakassa riitoihin entisen sulhasensa Aarnen kanssa. Arne tulistuu Maijalle ja läimäyttää tätä kasvoille huutaen "Senkin huo!". Kuva ei leikkaannu kesken sanan, vaan näyttelijä selvästi ei sano sanaa kokonaisuudessaan kohtauksen aikana.

4.2.2 Rakkauden risti (1946)

Rakkauden risti on Teuvo Tulion ohjaama draamaelokuva vuodelta 1946. Elokuvassa majakkasaarella isänsä kanssa asuva Riitta (Regina Linnanheimo) lähtee konsuli Mauri Holmbergin (Ville Salminen) houkuttelemana kaupunkiin. Mauri makaa Riitan kanssa väkisin, eikä hän enää uskalla palata kotiinsa. Maurin hylättyä Riitan, hän alkaa elättämään itsensä myymällä seksiä. Riitan isän, Majakka-Kalle (Oscar Tengström) saa kuulla tyttärensä ammatista, ja lähtee tulistuneena kaupunkiin, valmiina tappamaan Riitan, konsulin ja lopulta itsensä.

Riitta ja konsuli päättävät pitää tekaistut häät lepytelläkseen isän, ja näyttääkseen että Riitalla on kaikki hyvin. Hääjuhliin tulee Riitan kumppani, taiteilija Henrik Holmi (Rauli Tuomi), joka ei hyväksy Riitan menneisyyttä katuhuorana. Riitta ei kestä omantunnon tuskiansa isälleen valehtelusta, ja tappaa itsensä elokuvan lopuksi.

Elokuvassa esitetään seksityön tekeminen hyvin huonona ja paheellisena asiana. Päähenkilö Riitta päätyy alalle niin kuin monessa muussakin elokuvassa hahmot päätyvät: pettyneenä rakkauteen, vailla muuta mahdollisuutta elättää itseänsä. Riitan työkaverit ovat kaikki mukavia naisia, vaikkakin yksi vähän viinaan menevä. He ovat iloisia Riitan puolesta tämän kertoessa uudesta miehestänsä Henrikistä. Riitta päättää vaihtaa työpaikkaa, ja aloittaa työskentelyt ompelimossa. Siellä yksi työntekijöistä kauhistelee kovaan ääneen seksityöntekijöiden ammattia, ja sanoo heidän häpäisevän koko naiskuvan. Riittaa kalvaa menneisyytensä työ, muttei uskalla kertoa siitä kenellekään.

Elokuvassa viitataan monella tapaa kristinuskon perinteiden kautta seksityön syntisyyteen ja tuomittavuuteen. Riitta muun muassa pohtii, voiko käyttää häissänsä ollenkaan puhtautta ja siveellisyyttä kuvastavaa valkoista mekkoa. Eräs pieni tyttö sanoo Riitan näyttävän ihan enkeliiltä valkoisessa mekossa, jonka vuoksi Riitta alkaa itkemään. Tämä lienee myös pieni istutus pian koittavasta kuolemasta.

Riitan uusi kumppani Henrik ei hyväksy tämän menneisyyden ammattia. Hän haukkuu Riittaa huoraksi ja jättää tämän. Vielä myöhemmin hän tulee baarissa humalassa haukkumaan Riittaa lisää, ja heittää juomat tämän kasvoille. Riitta on harmissaan saamastaan kohtelusta, mutta on myös hyvin masentunut isälleen valehtelusta, jonka vuoksi hän ei pistä Henrikille vastaan.

Riitta ei vaikuta nauttivan työstänsä, sillä hän ei hymyile tai näytä mitään onnellisuuden merkkejä kohtauksessa, jossa asiakas noukkii hänet kadulta mukaansa. Riitta makaa ilmeettömänä sängyllä tupakkaa polttaen, kun asiakas antaa hänelle maksun. Myös elokuvan loppupuolella Riitta huutaa isänsä perään surkeana ja epätoivoisena. Hän katuu suuresti tekojaan ja valehteluaan isällensä. Huono omatunto kalvaa Riittaa niin paljon, että hän lopuksi ampuu itsensä. Viimeisillä voimillaan hän pyytää Mauria kertomaan isälleen tämän kuolleen onnettomuudessa. Elokuvalla on aika raskas sanoma siitä, että nainen on valmis ennemmin vaikka kuolemaan, kuin kertomaan isällensä myyneensä seksiä. Toki tähän vaikuttaa myös Kalle-isän tulinen luonne, sillä esimerkiksi Riitan työkaverit tuntuvat olevan ihan tyytyväisiä seksityön tekemiseen.

4.2.3 Raportti eli balladi laivatyöistä (1964)

Raportti eli balladi laivatyöistä on Maunu Kurkvaaran ohjaama draamaelokuva 1960-luvun Suomesta, jossa toimittaja Ilmari Niemelä (Yrjö Tähtelä) ottaa tehtäväkseen kirjoittaa lehteen jutun ”laivatyöistä”. Ilmarin on kuitenkin vaikeuksia löytää juttuunsa haastateltavia, sillä niin kutsuttuina laivatyttöinä työskentelevät naiset ovat varautuneita ja luulevat Ilmaria aluksi poliisiksi. Työntekijöistä puhutaan vain kuiskutellen asian arkaluontoisuuden takia, ja se vaikeuttaa Ilmarin työtä.

Ilmari saa Varpusbaarista mukaansa kaksi laivatyttöä, Ritvan (Ritva Vepsä) ja Ullan (Ulla Väre). Kotonaan hän haastattelee naisia, joista nuorempi, Ulla lopulta sammuu juotuaan liikaa viskiä. Ilmari tapaa satamassa kauniin ja tomeran Vuokon (Anneli Sauli), ja kaksikon välille kehkeytyy romanssi (kuva 3).. Vuokko kertoo päätyneensä laivatyttöksi tultuaan merimiehen petetyksi, jota oli tapaillut. Vuokko pelkää liikaa pettymistä hänen ja Ilmarin suhteen, joten hän tappaa itsensä. Elokuvan loppukohtauksessa Vuokkoa surevan Ilmarin luokse saapuu Ulla, joka kertoo aloittavansa toisessa työpaikassa, koska ei halua jatkaa laivatyttönä (kuva 4).

KUVA 3. Ilmari tapaamassa Vuokon satamassa ensimmäisen kerran (Raportti eli balladi laivatyttöistä 1964)

KUVA 4. Loppukohtauksessa Ulla tulee kertomaan Ilmarille, että aloittaa ensiviikolla uudessa työssään (Raportti elo balladi laivatyöistä 1964)

Elokuva lähtee hyvin liikkeelle siinä mielessä, että näkökulma seksityöhön on neutraalin tarkasteleva ja tutkiva toimittaja Ilmarin kautta. Katsoja pääsee sisälle seksityön teemaan sitä mukaa, mitä elokuvan päähenkilökin. Vaikka seksityöläisyyttä ei teemana tuoda itse ammattilaisten kautta suoraan, on toimittajan tietämätön näkökulmakin hyvä lähestymistapa aiheeseen. Elokuvan tyyli ei ole tuomitseva.

Elokuvasta todentuntuisen tekee se, että laivatyöt tuntevat toisensa ja ovat työkavereita keskenään, siinä missä minkä tahansa ammatin harjoittajat. Elokuvassa esitetään myös kolme erilaista seksityöntekijää, eli representaatiota on enemmän tarjolla, kuin esimerkiksi Teuvo Tulion Sellaisena kuin sinä minut halusit -elokuvassa. Vuokko on äkkipikainen ja ailahtelevainen persoona. Hahmolle on annettu uskottava luonne ja taustatarina, eikä seksityöläisyys ole hänen ainoa luonteenpiirteensä. Vuokko on tyytyväinen ammattiinsa, ja toteaa tarinan aikana Ilmarille, ettei hän jaksaisi istua toimistossa päivittäin kahdeksaa tuntia.

Kaksi muuta haastateltavaa Ritva ja Ulla ovat molemmat sosiaalisia ja mukavia persoonia. Ritva on hieman varautuneempi ja alalla kokeneempi. Hän on sanavalmis ja vastailee soljuvasti Ilmarin haastattelukysymyksiin. Ulla taas sen

sijaan on Ritvaa lapsellisempi, ja rikkaasta perheestä lähtöisin oleva nuori nainen. Vaikka hahmot eroavat keskenään toisistaan paljon, on heille kaikille annettu yksi samanlainen piirre, ja se on alkoholista pitäminen. Kukaan hahmoista ei juo itseään sammuksiin, paitsi Ulla. Ritva ja Vuokko suostuvat Ilmarin haastateltavaksi sillä ehdolla, että tämä tarjoaa heille juotavaa.

Vuokko on alkanut laivatytöksi, kun hänen rakkautensa kohteena ollut merimies petti hänet. Kostoksi Vuokko meni makaamaan samaisen aluksen kapteenin kanssa, ja jäi niin sanotusti sille tielle. Ritvan äiti sen sijaan viitataan myös olleen seksityöläinen, jonka jalanjälkiä Ritva on seurannut. Ulla taas on kapinahengessä perheensä konservatiivisuutta ja siveyttä vastaan alkanut laivatytöksi, ja hänen työskentelynsä tuntuu olevan enemmän ”kokeilunhaluisempaa”, missä se muilla hahmoilla on pääelinkeino.

4.2.4 Paperitähti (1989)

Paperitähti on Mika Kaurismäen ohjaama suomalais-ruotsalainen draamaelokuva vuodelta 1989. Elokuva pohjautuu tositapahtumiin, ja se kertoo tarinan Anna Kelasen (Pirkko Hämäläinen), entisen mallin elämästä.

Anna kertoo elämästään mallin töiden parissa. Hänellä alkaa menemään töissä huonosti hänen kaaduttuaan päihtyneenä muotiesityksessä. Hän tapaa kirjailija Ilja Kulovaaran, joka tunkeutuu Annan seuraan ja juomisputki alkaa. Yhtenä päivänä Ilja pakottaa Annan kuvauksiin, jossa otetaan kuvia pornolehden kanteen. Kuvat vaikuttavat negatiivisesti Annan maineeseen. Eräänä päivänä kotiin tullessaan poliisit ovat tutkimassa Annan ja hänen kämppiksensä Assin (Minna Soisalon) asuntoa (kuva 5). Anna pidätetään kuulusteluihin epäiltynä parituksesta ja seksin myymisestä. Päästäkseen eroon väkivaltaisesta miesystävästään, Anna päättää matkustaa Ruotsiin Uffen (Hannu Lauri) ja Assin luokse (kuva 6).

KUVA 5: Assi kiinnitettyinä käsiraudoilla kiinni Annan kotona (Paperitähhti 1989)

KUVA 6: Assi (vas.) ja Anna (Paperitähhti 1989)

Elokuva ei varsinaisesti pyöri seksityöläisyyden tai sitä käsittelevien teemojen ympärillä. Pornolehden kannessa olemisesta Annalla on jo häpeä itsestensä, ja

hän katuu kuvissa olemista. Annan ollessa putkassa, poliisit pilkkaavat häntä tiputtamalla putkaan pornolehden, jonka kannessa Anna poseeraa.

Annan kämppäkaveria Assia epäillään seksityöntekemisestä, eikä asiaa missään kohtaa varmisteta. Annaa itseään epäillään taas tämän vuoksi parittamisesta. Parittamisen lainsäädäntöön Haastateltava 2 (8.4.2021) toivoisi Suomessa muutosta. Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan parituksesta voidaan tuomita henkilö, joka tarjoaa tiloja tai majoitusta seksityötä tekeväälle henkilölle. (Minilex Lakia helpommin). Tällainen lainsäädäntö yleensä aiheuttaa päänvaivaa kämppiksinä asuville henkilöille, jolloin toista kämppistä voidaan pitää tilojen tarjoajana, kuten Paperitähti-elokuvassa on käynyt.

4.2.5 Miehen työ (2007)

Miehen työ on Aleksi Salmenperän ohjaama draamaelokuva vuodelta 2007. Se kertoo tarinan Juhasta (Tommi Korpela), joka on jäänyt työttömäksi. Hän on esittänyt kuukaudenpäivät vaimolleen lähtevänsä aamuisin töihin, koska ei halua huolestuttaa perhettänsä. Hän jättää kahvilan tuulikaappiin ilmoituksen, jossa tarjoaa remonttipalveluita. Ilmoituksen huomaa eräs nainen, joka pyytää Juhaa kotiinsa tekemään remonttia. Tilanne etenee siihen suuntaan, että tämä tuntematon nainen pyytää Juhaa harjaamaan hänen hiuksiaan alasti. Juha kieltäytyy ensin, mutta heidän sovittuaan sopivasta korvauksesta, Juha suostuu (kuva 7).

KUVA 7: Juha harjaamassa ensimmäisen asiakkaansa hiuksia (Miehentyö 2007)

Juha alkaa työskentelemään täyspäiväisesti seksityöntekijänä, hänen ystävänsä Ollin (Jani Volanen) avustuksella. Päähenkilö uppoaa koko ajan enemmän ja enemmän uuden työnsä syvyyksiin, ja salaisuutta vaimolta on yhä vaikeampi peitellä. Eräällä työkeikalla Juha putoaa pöydältä ja iskee pänsä pahasti. Hän jatkaa kuitenkin työpäiväänsä ja menee tapaamaan seuraavaa asiakasta, jonka jälkeen hän menettää tajuntansa ja herää sairaalasta. Lopulta totuus vaimolle paljastuu (kuva 8).

KUVA 8: Juha jäätyään kiinni vaimolleen viettämästään kaksoiselämästä (Miehentyö 2007)

Miehen työ oli ainoa esimerkkielokuva, jossa seksityötä toteutti mies. Suomessa arviolta noin kymmenesosa seksityöntekijöistä on miehiä, kertoo Paula Tiessalon artikkeli (2018). Seksityötä tekevien miesten tapauksissa yhdistetään kaksi tabua: seksityö, ja halukas nainen.

Miehen työ -elokuva tarjoaa realistisen kuvan siitä, millaista seksityön tekeminen Suomessa on. Juhan rajoja rikotaan, hänet buukataan strippauskeikalle, vaikka hän ei ole edes tarjoa tanssipalveluita. Asiakkailla menee stripteasetanssija ja seksityöntekijä sekaisin. Häntä painostetaan huumorinvarjolla antamaan palveluita, jotka eivät lähtökohtaisesti kuulu hänen palveluihinsa.

Elokvavassa on kuvattu hyvin myös työstä innostuminen, mutta samalla sen salailu. Juha kertoo innoissaan elokuvan aikana työkaverilleen, miten hän tienaa kuukauden palkan muutamassa tunnissa, ja että nyt hänellä on enemmän aikaa olla lasten kanssa. Kaksoiselämän viettäminen tuo lisää kuormitusta jo valmiiksi raskaan työn päälle. Myös erilaisten asiakkaiden hankkiminen on kuvattu realistisesti, kun Juha jättää itsestään ilmoituksen nettiin. Opinnäytetyötä haastattelemltani asiantuntijoilta opin, että uusia asiakkaita hankitaan netti-ilmoitusten kautta.

4.2.6 Haarautuvan rakkauden talo (2009)

Mika Kaurismäen ohjaama draamaelokuva vuodelta 2009. Katsomistani elokuvista, tämä teos käsitteli seksityöläisyyttä kaikista vähiten, ja elokuvan pääteemana oli avioero ja mustasukkaisuus. Mutta koska yksi merkittävimmistä roolihahmoista oli seksityöntekijä, päätin ottaa tämän elokuvan mukaan tarkasteluun.

Juhani (Hannu-Pekka Björkman) ja Tuula (Elina Knihtilä) ovat eroamassa pitkästä avioliitosta. He päättävät asua saman katon alla, kunnes saavat myytyä yhteisen kotinsa. Hannu ehdottaa ex-vaimolleen sääntöjä rauhallisemman

yhteiselön takaamiseksi. Mies päätyy kuitenkin ensimmäisenä iltana kännissä rikkomaan lupauksensa siitä, että asuntoon ei tuoda vieraita ihmisiä petipuuhiin. Tästä lähtee kostonkierre, jossa molemmat yrittävät tehdä toisiaan tahallaan mustasukkaisiksi. Tuula ottaa yhteyttä vanhaan miesystäväänsä, ja kutsuu tämän heidän yhteiseen kotiinsa illalliselle. Juhani ottaa yhteyttä veljeensä Wolffiin (Antti Reiniin), joka pyörittää stripteaseklubia. Hän palkkaa sieltä yhden työntekijöistä, Ninan (Anna Easteden) esittämään tyttöystäväänsä viikon ajaksi, jotta saa hätisteltyä Tuulan pois talosta (kuva 9).

KUVA 9: Juhani ja Nina tapaamassa ensimmäistä kertaa (Haarautuvan rakkaudentalo 2009)

Vaikkei elokuvan teema pyöri suoraan seksityöläisyyden tai erotiikka-alan ympärillä, sillä on kuitenkin oma osuutensa elokuvassa, ja tässä osuudessa keskityn elokuvan siihen puoleen. Ensimmäisenä huomaan erotiikka-alaan yhdistyvän elokuvassa hämäräbisnekset ja rikollisuuden. Juhaniin veli Wolff on selvästi sotkeutunut laittomuuksiin, ja poliisit ovat hänen perässään.

Elokuvan alkukohtauksessa Natalia putoaa ikkunasta polttaessaan tupakkaa, ja Ninaa epäillään vieneen kollegansa rahat. Nina kieltää aluksi jyrkästi vieneensä rahat, mutta elokuvan loppupuolella paljastaa vieneensä ne. Hän kuitenkin käyttää rahat hyvään tarkoitukseen, eli hahmolla on myös omanlainen oikeudentajunsa.

Nina on muuten kaikin puolin aurinkoinen, valloittava ja nokkela nainen. Hän on aidosti innoissaan töistensä ja saamastaan erikoisesta työkeikasta. Hän on myös sanavalmis ja omanarvontuntoinen, jonka huomaa heidän ensikohtaamisestaan Juhaniin kanssa. Juhani takeltelee sanoissaan, ja sanoo ettei oikein tiedä miten toimia, kun ei ole ennen ostanut naista, johon Nina vastaa hymyillen ”Etkä osta nytkään, sä ostat mun palveluita”.

Elokuva on teemaltaan draamakomedia, joten kaikkia heittoja ei kuulu ottaa niin vakavasti, eikä ole tarpeen pohtia onko komedia uskottava. Epäuskottavaksi kohtaukseksi nousee mieleen kuitenkin hetki, jolloin Juhani on maksamassa Ninalle hänen palkkansa etukäteen, kun Nina sanoo, ettei ota maksua etukäteen. Tarkistin asian Haastateltava 1:lta (5.4.2021), että maksu palvelusta pyydetään aina etukäteen. Hän kertoo huomanneensa, että asiakkaiden maksuinnostus yllättäen laskee palvelun saamisen jälkeen.

4.2.7 Sivutyö (2008)

Tampereen ammattikorkeakoulussa toteutettu Maria Kaurismäen lopputyölyhytelokuva Sivutyö kertoo opiskelijan ohessa seksityötä tekevästä nuoresta naisesta. Elokuva on kestoaltaan alle viisi minuuttia, ja siinä tehdään nopea läpileikkaus päähenkilön elämään. Itseään Merjaksi kutsuva nuori opiskelija tapaa ravintolassa asiakkaan, ja he sopivat hinnasta ja palveluista. Seuraavassa kohtauksessa näytetään, miten päähenkilö tekee kotonaan lähtöä kouluun. Luentosalissa on tentti, ja päähenkilö vilkuilee ympärilleen. Hän muistelee eilisen illan asiakasta, eikä pysty keskittymään kokeeseen. Hän palauttaa kokeen ensimmäisenä, ja lähtee pois luentosalista.

Sivutyö-lyhytelokuvassa päähenkilö on silminnähden jännittynyt tavatessaan asiakkaan. Hän tilaa juotavaksi viskiä ja vilkuilee hermostuneesti ympärilleen. Hinnosta ja saatavista palveluista sovitaan etukäteen, niin kuin oikeassakin maailmassa tilanne varmasti etenisi. Hahmon motiivia seksityön tekemiselle ei avata sen enempää, mutta annetaan ymmärtää, ettei hän ole tilanteeseen tyytyväinen. Huonosti menevä tentti lisää painolastia sille ajatukselle, että

seksityö on tässä tilanteessa todella huono asia ja vaikuttaa koulumenestykseenkin.

4.3 Seksityöläisten tarinat esimerkkielokuviissa yhteenvetona

Missään katsomastani elokuvassa seksialalla työskentelevä hahmo ei valinnut ammattia sen takia, että haluaisi tehdä sitä. Ammatti valittiin aina viimeisenä oljenkortena ja mahdollisuutena selviytymiselle. Vaihtoehtoisesti ammattiin myös vain satuttiin ajautumaan, kuten Maunu Kurkvaaran Raportti eli balladi laivatyttöistä -elokuvan Vuokko. Teuvo Tulion elokuvissa "Sellaisena kuin sinä minut halusit" ja "Rakkauden risti" näytetään todella varoittavina esimerkkinä millainen turmiontie naista odottaa, jos hän ryhtyy itseään myymään. Dramaattisen leikkaukset kirkkokohtauksessa Maijan ja Jeesusmaalauksen välillä kertovat varmasti kirkon asemasta ja sieltä saadusta moraaliopista, jota piti elokuvissa noudattaa.

Hahmojen puolelle ladattiin mielestäni empaattisia tunteita. Kukaan seksialalla työskentelevistä hahmoista ei ollut tarinan antagonisti. Päinvastoin useimmiten heidän asiakkaansa tai kumppanit olivat ne, jotka tekivät heidän elämästään hankalampaa. Seksityöntekijät esitettiin myös usein vastuuntuntoisina, ja heillä oli korkea moraalikäsitelmä (vaikkei moraalikäsitelmää voi objektiivisesti määrittää). Tässä esimerkkinä Paperitähti-elokuvan hahmo Assi auttaa Annaa karkaamaan hänen kaltoinkohtelijaltaan. Tietenkin hyvän hahmon käsikirjoitukseen kuuluu se, että hahmot ovat moniulotteisia ja samaistuttavia.

Eniten ihmetystä elokuvissa kuitenkin ehkä aiheutti se, miten miehen huonoa käytöstä ei elokuvissa kyseenalaistettu mitenkään. Teuvo Tulion elokuvissa miesten huono käytös on syy sille miksi naishahmolla alkaa menemään huonosti, mutta missään kohtaa vanha sanonta "paha saa palkkansa" ei toteudu elokuvissa mieshahmojen kohdalla. Paitsi ehkä "Sellaisena kuin sinä minut halusit" -elokuvan Arne joutuu lopussa vankilaan, mutta sekin tapahtuu miesasiakkaan puukotuksen vuoksi. Aarnen valehtelua Maijalle tai muiden miesten seksuaalisia hyväksikäyttöjä ei millään tapaa nosteta esille, vaan niitä pidetään normaaleina asioina, tai niistä jopa syytetään Maijaa. Jos ei muuta, niin Tulion elokuvat

kertovat sen aikaisesta naisen huonosta asemasta, joka suorastaan hyppää silmille nykytilanteeseen verrattuna.

Jos ei oteta huomioon aikaisemmin mainitsemaani asiaa siitä, että kaikki hahmot ryhtyivät alalle vain pakon edessä, niin mielestäni seksialalla työskentelevistä hahmoista annettiin melko realistinen kuva. Miehen työ -elokuvan kohtaus, jossa Juha laittaa työilmoituksen nettiin on mielestäni hieno yksityiskohta, koska usein elokuvissa tunnutaan turvautuvan ”mies vislaa naiselle kadulla” -kohtaukseen kuvaamaan seksityöläisten asiakashankintaa. Asiakashankinta on kuitenkin tärkeä osa seksityön toteuttamista. Mitään tarkkaa aikataulun laatimista tai esivalmisteluja, mitä työ oikeasti tarvitsee, ei elokuvissa näytetty. Asiakkaita tuntui elokuvissa myös tulevan helpommin, mitä oikeassa elämässä.

Mika Kaurismäen ”Haarautuvan rakkauden talo” -elokuvassa Nina on sen verran pienessä roolissa, ettei hänen motiivejaan ammatinvalinnalle tai työskentelytapoja käsitellä sen kummemmin tarinan aikana. Hänen työpaikkansa on stripteaseklubi, jossa hän tapaa asiakkaita. Jos jollakulla hahmolla ammatinvalinnalle oli jokin muu motiivi kuin pakko, ei sitä tuotu elokuvissa ilmi.

5 POHDINTA

Loppupohdintana opinnäytetyölleni minun pitää todeta, että seksityöntekijöille tarjottava hahmokuvaus on laajempi ja runsaampi, kuin alun perin odotin. Mikään elokuvista ei yllättänyt realismin tunnollansa, paitsi *Working Girls* ja *Tangerine*. Henkilöhahmot eivät olleet niin stereotyyppisiä, kuin mitä ensimmäisenä voi tulla mieleen. Silti samat kliseet toistuivat suurimmissa osissa elokuvista, mutta ikävimmät ennako-oletukset näkyivät aika harvoissa tuotoksissa. Loppujen lopuksi suurimmilta osin hahmot olivat nokkelia, kekseliäitä ja valloittavia, oman tiensä kulkijoita. Paprikan ammattiylpeyttä omaa ammattiaan kohtaan olisin toivonut näkeväni enemmän, mutta ehkä se on asia joka antaa vielä odottaa itseään.

Tulevana käsikirjoittajan pidän mielekkäänä ajatuksena sitä, että tutustun itselleni vieraaseen aiheeseen ihmisten haastatteluiden kautta. Haastateltavien tarinoita ja kokemuksia oli mielenkiintoista kuulla, ja olen varma, että heidän avullaan esimerkkielokuvien käsikirjoituksiin olisi saanut vielä lisää uskottavuutta. Mitä enemmän tietää siitä aiheesta mistä kirjoittaa, sitä parempia ja uskottavampia tarinoita syntyy. Käsikirjoittaja voi kuitenkin loppujen lopuksi kirjoittaa vain sellaista, mitä hän tietää. Jos ei siis esimerkiksi tiedä miten seksityön tekeminen tapahtuu, tarina ontuu ja se näkyy elokuvan lopputuloksessa.

Se, mistä nämä stereotypiat ja paheksunta oikein tulee, jäi vielä hämärän peittoon. Voidaan sanoa vanhalla moraaliopilla ja uskonnolla olleen vaikutuksensa asiaan. Mikään elokuvista ei suuremmin haastanut valtasuhteita eri sukupuolien välillä, varsinkin vanhemmat teokset päinvastoin myötäilivät niitä vahvasti. Muutamaa ammatistaan ylpeää seksityöntekijää lukuun ottamatta mitään suurta mullistavaa ylpeyttä ei alaa kohtaan liitetty.

Mielenkiintoinen tutkimisen aihe tulevaisuuden opinnäytetyölle voisikin olla miten ajan kuluessa paheksuttavat piirteet elokuvien hahmoissa muuttuvat. Se mitä pidettiin 1960-luvulla paheksuttavana, ei ole enää yhtä paheksuttavaa nykypäivänä. Myös se mikä oli 1990-luvulla rohkeaa, on nykyisin meille jo normaalia, tai osa vanhentunutta käsitystä rohkeasta.

LÄHTEET

Dancing at the Blue Iguana. 2000. Ohjaus: Michael Radfor. Tuotanto: Itsenäinen. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Haarautuvan rakkauden talo. 2009. Ohjaus: Mika Kaurismäki. Tuotanto: Marianna Films Oy. Tuotantomaa: Suomi.

Haastateltava 1, seksityöntekijä. 2021. Haastattelu 5.4.2021. Haastattelija Eronen, L. Tampere.

Haastateltava 2, seksityöntekijä. 2021. Haastattelu 8.4.2021. Haastattelija Eronen, L. Tampere.

Kuvaohjelmalaki. 17.6.2011/10.

Miehen työ. 2009. Ohjaus: Aleksi Salmenperä. Tuotanto: Blind Spot Pictures Oy. Tuotantomaa: Suomi.

Motion Picture Association of America, Inc. 1934. A Code To Govern The Making Of Motion Pictures.

Paloheimo, M. 2003. Seksiä ja väkivaltaa. Helsinki; Like Kustannus Oy

Paperitähti. 1989. Ohjaus: Mika Kaurismäki. Tuotanto: Villealfa, Svenska Filminstitutet. Tuotantomaa: Suomi, Ruotsi.

Paprika. 1991. Ohjaus: Tinto Brass. Tuotanto: San Francisco Film. Tuotantomaa: Italia.

Pretty Woman. 1990. Ohjaus: Garry Marshall. Tuotanto: Touchstone Pictures. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Rakkauden risti. 1946. Ohjaus: Teuvo Tulio. Tuotanto: Teuvo Tulio. Tuotantomaa: Suomi.

Raportti eli balladi laivatytöistä. 1964. Ohjaus: Maunu Kurkvaara. Tuotanto: Kurkvaara-filmi Oy. Tuotantomaa: Suomi.

Sedergren, J. Suomessa on koettu sata vuotta sensuuria, tiellä sananvapauteen. <https://sananvapauteen.fi/artikkeli/695>

Sellaisena kuin sinä minut halusit. 1944. Ohjaus: Teuvo Tulio. Tuotanto: Filmo. Tuotantomaa: Suomi.

Sexuality, Poverty and Law Programme. Verkkosivu. Viitattu 2.12.2021. <http://spl.ids.ac.uk/sexworklaw>

Tangerine. 2015. Ohjaus: Sean Baker. Tuotanto: Duplass Brothers Productions. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Tiessalo, P. 2018. Seksityötä tekevät miehet jäävät yksin ajatustensa kanssa – Ongelmat samoja kuin naisilla. Yle-artikkeli. <https://yle.fi/uutiset/3-10177532>

Wolf. G. 13.9.2018. Why the word 'prostitute' has to go. The Sydney Morning Herald. <https://www.smh.com.au/lifestyle/life-and-relationships/why-the-word-prostitute-has-to-go-20180913-p503hj.html>

Working Girls.1986. Ohjaus: Lizzie Borden. Tuotanto: Alternate Current. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

LIITTEET

Liite 1. Taulukko suomalaisista esimerkkielokuvista

Liite 1 (4)

Nimi ja julkaisuvuosi	Sellaisena kuin sinä minut halusit, 1944
Seksityöntekijän rooli	Päähenkilö
Motiivi ammatinvalintaan	Ei ole muuta työtä
Seksikohtausten määrät	0
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	0
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Alkoholin lievää käyttöä
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Ei
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Haukkumista, syylistämistä

Nimi ja julkaisuvuosi	Rakkauden risti, 1946
Seksityöntekijän rooli	Päähenkilö
Motiivi ammatinvalintaan	Ei ole muuta työtä
Seksikohtausten määrät	0
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	0
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Alkoholin lievää käyttöä
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Ei
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Halveksuntaa, haukkumista, tappouhkaus

(jatkuu)

Liite 2(4)

Nimi ja julkaisuvuosi	Raportti eli balladi laivatytöistä, 1964
Seksityöntekijän rooli	Sivuhenkilö
Motiivi ammatinvalintaan	Ei halua tehdä muuta työtä.
Seksikohtausten määrä	1
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	0
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Lievää alkoholin käyttöä pitkin elokuvaa.
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Seksin myyminen laivassa
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Ei.

Nimi ja julkaisuvuosi	Paperitähti, 1989
Seksityöntekijän rooli	Sivuhahmo
Motiivi ammatinvalintaan	Ei mainintaa.
Seksikohtausten määrät	2
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	0
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Alkoholismi osana pääjuonta
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Paritussyytös
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Nimittely

(jatkuu)

Liite 3(4)

Nimi ja julkaisuvuosi	Miehen työ, 2007
Seksityöntekijän rooli	Päähenkilö
Motiivi ammatinvalintaan	Työttömyys, uteliaisuus
Seksikohtausten määrä	2
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	2
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Lievien alkoholiannosten nauttimista
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Varkaus
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Väärin palvelujen vaatiminen, haukkuminen, väkivalta

Nimi ja julkaisuvuosi	Haarautuvan rakkauden talo, 2009
Seksityöntekijän rooli	Sivuhahmo
Motiivi ammatinvalintaan	Ei mainintaa.
Seksikohtausten määrät	3
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	1
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Illanviettoa alkoholin parissa
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Parittaminen, kiristys, kaappaus
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Huoraksi nimittely ja nauraminen

(jatkuu)

Liite 4(4)

Nimi ja julkaisuvuosi	Sivutyö, 2008
Seksityöntekijän rooli	Päähenkilö
Motiivi ammatinvalintaan	Ei kerrota
Seksikohtausten määrät	0
Joista maksullista seksiä sisältävät kohtaukset	0
Päihteisiin liitettävät tapahtumat	Alkoholin käyttöä
Rikolliseen toimintaan liitettävä tapahtuma	Ei
Huono kohtelu ammatin vuoksi	Ei

Liite 2. Haastattelukysymykset

1. Miten päädyit alalle ja miten pitkään olet työskennellyt?
2. Millainen on tavallinen työpäiväsi?
3. Millaisiin ennakkoluuloihin olet törmännyt ammattiisi liittyen?
4. Onko ollut myös positiivisia ennakkoluuloja?
5. Mikä on työssäsi parasta?
6. Mitä mieltä olet median luomasta kuvasta seksityöhön liittyen? (elokuvat, artikkelit, yms.)
7. Oletko katsonut elokuvaa, jossa käsitellään seksityön tekemistä?
8. Jos olet, mitä mieltä olit siitä?
9. Onko töiden parissa ollut vaarallisia tilanteita?
10. Mitä haluaisit jokaisen ihmisen tietävän seksialasta?
11. Mitä mielestäsi voi tehdä, että alalla olisi mielekkäämpää työskennellä?
12. Oliko jotain lisättävää?